

نقش واسطه‌ای خلاقیت فردی در رابطه کنجدکاوی با بهزیستی روان‌شناختی و افسردگی

The Mediating Role of Personal Initiative in Relationship of Curiosity with Psychological Well-Being and Depression

Mona Jamalabadi
MA Student
Shiraz University

Morteza Moradi
PhD Candidate
Shahid Chamran University of Ahvaz

مرتضی مرادی
دانشجوی دکتری روان‌شناسی دانشگاه شهید چمران اهواز

منا جمال‌آبادی
کارشناس ارشد مدیریت آموزشی
دانشگاه شیراز

Sedigheh Shahabzadeh
MA Student
Islamic Azad University
Science and Research Fars Branch

صدیقه شهاب‌زاده
کارشناس ارشد روان‌شناسی بالینی
دانشگاه آزاد اسلامی- واحد علوم و تحقیقات فارس

چکیده

هدف این پژوهش تعیین رابطه کنجدکاوی با بهزیستی روان‌شناختی و افسردگی با توجه به نقش واسطه‌گری خلاقیت فردی بود. ۳۹۱ دانشجوی مقطع کارشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز در سال تحصیلی ۱۳۹۴-۹۵ بر اساس نمونه‌برداری تصادفی خوشباهی چند مرحله‌ای انتخاب شدند و به مقیاس‌های کنجدکاوی (کاشدان، رز و فینچام، ۲۰۰۴)، خلاقیت فردی (رایتچک، ۱۹۹۸)، بهزیستی روان‌شناختی (ریف، ۱۹۸۹) و افسردگی (بک، استیر و براون، ۱۹۶۶) پاسخ دادند. مدل پیشنهادی با روش مدل‌سازی معادلات ساختاری ارزیابی شد. یافته‌ها نشان داد کنجدکاوی اثر مستقیم بر بهزیستی روان‌شناختی و افسردگی دارد و به طور غیرمستقیم از طریق خلاقیت فردی منجر به افزایش بهزیستی روان‌شناختی و کاهش افسردگی می‌شود. بر این اساس خلاقیت فردی نقش واسطه‌ای در رابطه کنجدکاوی با بهزیستی روان‌شناختی و افسردگی ایفا می‌کند. این یافته بر نقش مستقیم و غیرمستقیم ویژگی‌شناختی در تحقق توانایی‌های بالقوه در ارتقاء سلامت و بهزیستی روانی تأکید دارد.

واژه‌های کلیدی: کنجدکاوی، خلاقیت فردی، بهزیستی روان‌شناختی، افسردگی

Abstract

This study aimed to examine the mediating role of personal initiative in the relationship between curiosity and psychological well-being and depression. The sample consisted of 391 students from ShahidChamran University of Ahvaz, Iran in academic year 2015/ 2016. The sample were selected using multi-stage random cluster sampling method. The participants completed the Curiosity Scale (CS; Kashehdan, Rose, Fincham, 2004), the Personal Initiative Scale (PI; Robitschek, 1998), the Psychological Well-Being Scale (PWBS; Ryff, 1989) and the Depression Scale (DS; Beck, Steer & Brown, 1966).The proposed model fit was examined through structural equation modeling (SEM). The results indicated a direct effect of curiosity on the psychological well-being and depression. Personal initiative played mediating role in the relationship between curiosity and psychological well-being and depression. The findings suggested the direct and indirect roles of cognitive characteristic in fulfilling the potentials and enhancing mental and psychological health.

Keywords: curiosity, personal initiative, psychological well-being, depression

مقدمه

این مدل مبنای نظری و تجربی پژوهش‌های مختلف از جمله این پژوهش قرار گرفته است.

نقطه مقابل سلامت روانی و بهزیستی روان‌شناختی، درماندگی روان‌شناختی^۱ و به طور اخص اختلال افسردگی^۲ است. افسردگی به عنوان سرماخوردگی روانی، شایع‌ترین اختلال در طول زندگی با شیوع ۱۶/۶ درصد است (کسلر، برگلاؤند، دیملر، جین و والترز، ۲۰۰۵). بیشتر پژوهش‌های انجام‌شده در گزارش علائم افسردگی انسان‌های بیمار و دارای نشانه‌های شدید افسردگی متمرکز بوده‌اند، در حالی که انسان‌های سالم یا غیر برچسب‌خورده نیز ممکن است دارای علائم افسردگی باشند. برای مثال، برخی از مطالعات نشان داده‌اند افراد افسرده غیربالینی در برقراری روابط مثبت بین فردی مشکل دارند و کمتر به برقراری تعامل‌های اجتماعی و مردم‌آمیزی علاقه‌مندند (نزلک، ایمیری و شین، ۱۹۹۴؛ نزلک، هامپتون و شین، ۲۰۰۰)، این افراد خودباوری و پذیرش خود ضعیفی دارند (آلوبی، آبرامسون، کیسر، گرستین و سیلویا، ۲۰۰۸) و از فقدان استقلال عمل و احساس شایستگی رنج می‌برند (سل‌ایبارزوویلارد و کوپر، ۲۰۱۱). بر این اساس به نظر می‌رسد برای مطالعه این افراد، نیاز به چهارچوب نظری و تجربی متفاوتی نسبت به افراد افسرده بالینی است. بدین‌استیز و براون (۱۹۶۶) با درک این ضرورت، به مطالعه افراد افسرده غیربالینی پرداختند و علائم افسردگی آن‌ها را متشکل از دو عامل شناختی-عاطفی و جسمانی تشخیص دادند. همچنین این پژوهشگران ابزاری برای سنجش علائم افسرگی افراد غیربالینی طراحی و ارائه دادند. در این پژوهش برای بررسی علائم افسردگی افراد از چهارچوب مفهومی و پژوهشی بد و دیگران (۱۹۶۶) بهره گرفته شد.

براساس شواهد نظری و تجربی، بهزیستی روان‌شناختی (ریف، ۱۹۸۹، ۱۹۹۵) و افسردگی (بد و دیگران، ۱۹۶۶) تحت تأثیر عوامل شناختی و غیرشناختی قرار دارند. برای مثال، بر اساس نظریه فعالیت^۳ (نئوگارتون، ۱۹۶۴)، رضایت از زندگی و تأمین بهزیستی روانی وابسته به ایجاد و نگهداری فعال روابط و مشارکت مستمر در تعامل‌های مهم است (آشنیاخ،

به شکل سنتی، روان‌شناختی به تشخیص رفتارهای مشکل‌آفرین و محدودیت‌ها بیش از مطالعه نقاط قوت انسان‌ها علاوه‌مند است (پیبرتن و وینرایت، ۲۰۱۴). این رویه در کنار سودمندی آن، تا حدودی به حذف انسان‌های سالم و توانایی‌ها از دایره مطالعات روان‌شناختی انجامیده است. در واکنش به این مسئله، الگوی مطالعاتی جدیدی به نام تحول جوان^۴ مثبت پدیدار شد. این الگو بر کارکرد بهینه تمکز دارد و هدف آن تعیین ابعاد فردی و بافتاری ضروری تحول برای سلامت است (ماستن، ۲۰۱۴). نقطه کانونی این الگو، بهزیستی روان‌شناختی است.

اصطلاح بهزیستی روان‌شناختی بیش از مفهوم سلامت روانی ابعاد مثبت را به ذهن مبتادر می‌سازد (ریف، سینگر و لاو، ۲۰۰۴) و ترکیبی از شادی، لذت و یافتن معنا در زندگی است (کانیمان، دینر و شوارز، ۱۹۹۹؛ اسنایدر و لوپز، ۲۰۰۲). بهزیستی روان‌شناختی همچنین متصمن توانمندی‌های فردی است (ریف، ۱۹۸۹؛ مکان و ترنت، ۲۰۱۱) و بر ویژگی‌های مرتبط با خوش‌بینی^۵ تاکید می‌ورزد (برنز و ماچین، ۲۰۱۰).

در این راستا، مدل ریف (۱۹۸۹) با نگاه تحولی به توانایی‌های انسان، بهزیستی روان‌شناختی را متشکل از شش عامل پذیرش خود^۶ (توانایی دیدن و پذیرفتن نقاط قوت و ضعف خود)، هدفمندی در زندگی^۷ (داشتن هدف‌هایی که به زندگی جهت و معنا می‌بخشد)، رشد شخصی^۸ (احساس اینکه استعدادها و توانایی‌های بالقوه طی زمان و طول عمر بالغ‌لعل خواهد شد)، داشتن ارتباط مثبت با دیگران^۹ (داشتن ارتباط نزدیک و ارزشمند با افراد مهم در زندگی)، تسلط بر محیط^{۱۰} (توانایی تنظیم و مدیریت امور زندگی به ویژه مسائل روزمره) و استقلال عمل^{۱۱} (توانایی و قدرت پیگیری خواسته‌ها و عمل بر اساس اصول شخصی به رغم مغایرت آداب و رسوم و تقاضاهای اجتماعی) می‌داند (ریف و سینگر، ۲۰۰۶). در این مدل، بهزیستی به معنای تلاش برای اعتلا و ارتقاست که در تحقق استعدادها و توانایی‌های فرد متجلی می‌شود (ریف، ۱۹۹۵). بر اساس مدل ریف، بهزیستی روان‌شناختی فرایند تحولی همه‌جانبه‌ای است که در طول عمر گسترش می‌باید.

1. positive youth development
2. optimism
3. self-acceptance
4. purpose in life

5. personal growth
6. positive relations with others
7. environmental mastery
8. autonomy

9. psychological distress
10. depression disorder
11. activity theory
12. Neugarten, B.

فراوردهای خلاقیت، بعضی به فرایند شکل‌گیری خلاقیت و تعدادی نیز به محیط خلاق پرور توجه کرده‌اند. در این پژوهش خلاقیت به عنوان نوعی توانایی و خصیصه فردی در نظر گرفته شده است و به رفتارهای فعال، خودآغازگر و مستمری که فرد را به هدف‌هایش می‌رساند، اطلاق می‌شود (فای و میکائیل، ۲۰۰۱). خلاقیت فردی شکل خودارجاعی^۱ تلاش است. به همین دلیل فردی که خلاقیت او در سطح بالایی قرار دارد، برتری را بر پایه پیشرفت شخصی و پایداری به رغم دشواری‌ها و ناکامی‌ها، تعریف می‌کند. در این راستا، ماتا (۲۰۰۴) نشان داد که افراد دارای خلاقیت فردی، عملکرد خود را در سطح بهینه حفظ می‌کنند. رایت و والتون (۲۰۰۳) نیز همبستگی بین خلاقیت و بهزیستی روان‌شناختی را مثبت و بالا گزارش کردند. در پژوهشی دیگر پیوسته‌گر، دستجردی و دهشییری (۱۳۸۹) رابطه خلاقیت و بهزیستی ذهنی را مثبت و معنادار گزارش کردند. در مجموع پژوهش‌های مختلف نشان‌دهنده ارتباط مثبت خلاقیت فردی با بهزیستی و رضایت از عملکرد (گامبواء، گراسیا، ریپول و پیرو، ۲۰۰۹؛ استروپا و اریکا، ۲۰۱۱) و رابطه منفی آن با افسردگی و فرسودگی هستند (گرینگلاس، ۲۰۰۵؛ سول و مایر، ۲۰۰۹؛ تاریس و ویلینگا-ماجبر، ۲۰۱۰؛ وانگ و لی، ۲۰۱۵).

با توجه به یافته‌های پژوهش‌های فوق، در این پژوهش نیز کنجکاوی و خلاقیت فردی به عنوان پیشاپندهای بهزیستی روان‌شناختی و افسردگی در نظر گرفته شدند. اماً مرور مدل‌ها و پژوهش‌ها، بیانگر تقدم و تأخیر این دو مفهوم است. برای مثال، برخی معتقدند که کنجکاوی با پرورش و برانگیختن رفتارهای فعال، سبب می‌شود افراد به جستجو و تشخیص اطلاعات تازه، کشف فرستها و غلبه بر مشکلات ترغیب شوند (وو و پارکر، ۲۰۱۲) و به تلاش‌های خود در جهت رسیدن به هدف ادامه دهند (کاشدان و استیگر، ۲۰۰۷). به عبارت دیگر، افراد با سطح بالای کنجکاوی برانگیخته‌تر می‌شوند تا به محیط بیرونی سروسامان دهند و به شکلی نوآورانه رفتار کنند (هریسون و دیگران، ۲۰۱۱). حتی برخی پژوهش‌ها (از جمله وانگ و لی، ۲۰۱۵) گزارش می‌کنند کنجکاوی از طریق تحریک خلاقیت قادر به پیش‌بینی وضعیت سلامت

(۲۰۰۹) یا در نظریه مسند مهارگری سلامت^۲ (راتر، ۱۹۶۶) باور فرد به اینکه سلامتی و بهزیستی اش تا چه حد تحت مهار عوامل درونی (خود) یا بیرونی (دیگران، بخت یا شانس) است، نقش عوامل درونی از جمله باورها و توانایی‌های شناختی در ایجاد زندگی رضایت‌بخش آشکار شده است. از جمله عوامل شناختی، کنجکاوی^۳ است. کنجکاوی به عنوان میل به جست‌وجوی اطلاعات در غیاب هرگونه پاداش بیرونی (لووینستین، ۱۹۹۴) و انگیزه اصلی رفتار بشر تعریف شده است (کاوجوا و سولار، ۲۰۰۷). در واقع کنجکاوی نیروی تحول کودک، پیشرفت وی در مدرسه، توسعه‌دهنده اکتشافات علمی و رفتاری او و نگهدارنده انگیزش و فرایندهای شناختی کودک است (کاوجوا و سولار، ۲۰۰۷). پیاژه و اینهله‌در (۱۹۹۳)^۴ کنجکاوی را پیش‌نیاز توسعه دانش فردی می‌دانند. برونز^۵ (۱۹۹۵) کنجکاوی را برای بقای نسل بشر ضروری می‌داند و مزلو (۱۹۷۰) کنجکاوی را عامل مهم توسعه سلامت روان‌شناختی فرد معرفی می‌کند. در همین راستا، وس و کلر (۱۹۸۳)، کنجکاوی و رفتار اکتشافی را برای تحول آدمی کاملاً ضروری می‌دانند و دلیل آن را نقش کنجکاوی در سازش انعطاف‌پذیر با شرایط محیطی، توسعه الگوهای تعاملی و حل مؤثرتر مسئله بیان می‌کنند. پژوهش‌های متعددی (از جمله پارک، پیترسون و سلیگمن، ۲۰۰۴؛ کاشدان و استیگر، ۲۰۰۷؛ جووانویک و دراگانه، ۲۰۱۲) نشان می‌دهد که کنجکاوی می‌تواند بهزیستی روانی افراد را ارتقا و فرسودگی آنان را کاهش دهد. همچنین کنجکاوی به ارتقای عملکرد انسان (ریو و کالاهان، ۲۰۰۴) و سازگاری بهتر وی با محیط کمک می‌کند (هریسون، سالوس و اشفورث، ۲۰۱۱). در مجموع پژوهش‌های انجام‌شده نشان می‌دهد که کنجکاوی با رضایت بیشتر از زندگی و بهزیستی در ارتباط است (سلیویا، ۲۰۰۵، ۲۰۰۸؛ پیترسون، روج، بیرمن، پارک و سلیگمن، ۲۰۰۷؛ اسپلبرگر و استار، ۱۹۹۴). پژوهش‌های جدیدتر، مکانیزم پیوندهای کنجکاوی و بهزیستی و به طور کل حوزه سلامت را خلاقیت فردی^۶ می‌دانند (وانگ و لی، ۲۰۱۵).

تاکنون از خلاقیت فردی تعاریف متنوعی ارائه شده است. برخی تعاریف به توانایی‌ها و خصایص فردی، برخی به نتایج و

1. health locus of control theory

3. curiosity

5. personal initiative

2. Rotter, J. B.

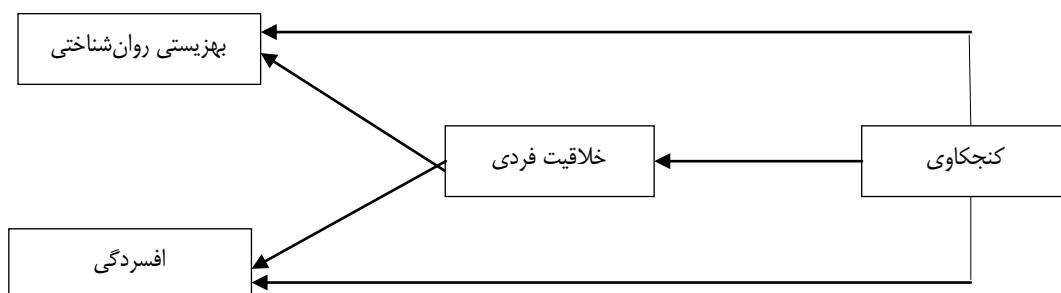
4. Bruner, J. S.

6. self-reference

۱. کنجدکاوی با خلاقیت فردی رابطه مثبت دارد.
۲. کنجدکاوی با بهزیستی روان‌شناختی رابطه مثبت و با افسرددگی رابطه منفی دارد.
۳. خلاقیت فردی با بهزیستی روان‌شناختی رابطه مثبت و با افسرددگی رابطه منفی دارد.
۴. خلاقیت فردی بین کنجدکاوی با بهزیستی روان‌شناختی و افسرددگی نقش واسطه‌ای ایفا می‌کند.

روانی فرد و میزان فرسودگی وی است. بر این اساس و با توجه به عدم ارزیابی چنین مدلی در جامعه ایرانی، هدف این پژوهش تعیین چگونگی ارتباط کنجدکاوی با بهزیستی روان‌شناختی و افسرددگی با توجه به نقش واسطه‌گری خلاقیت فردی است (شکل ۱).

با توجه به شکل ۱ این پژوهش از طریق فرضیه‌های زیر هدایت می‌شود:



شکل ۱. مدل علی مفروض پژوهش

صدق می‌کند «هفت»)، کنجدکاوی را می‌سنجد. در پژوهش کاشدان و دیگران (۲۰۰۴) ضریب آلفای کرونباخ کل مقیاس ۰/۷۲ گزارش شد و در مجموع، ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس مطلوب ارزیابی شده است. در پژوهش کاوجوا و سولار (۲۰۰۷) نیز روابی و اعتبار این مقیاس تأیید شده است و نتایج تحلیل عاملی نیز نشان داد که این مقیاس دارای دو زیرمقیاس اکتشاف^۳ (تلاش و قله‌نپذیر برای تحصیل تازگی و چالش؛ ۴ ماده) و جذب^۴ (مشارکت کامل در فعالیت‌های ویژه؛ ۳ ماده) است. بعد از ترجمه مقیاس، ویژگی‌های روان‌سنجی آن بررسی شد که یافته‌های به دست آمده رضایت‌بخش بود. برای مثال، همسانی درونی مقیاس با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۸ به دست آمد و دامنه همبستگی ماده‌ها با نمره کل ۴۶/۰ تا ۷۱/۰ محاسبه شد که نشان از ثبات رضایت‌بخش این مقیاس دارد. همچنین برای بررسی ساختار عاملی مقیاس از روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی با چرخش واریماکس استفاده شد. نتایج آزمون‌های میزان کفایت نمونه‌برداری کیسر-میر-الکین^۵ برابر با ۷۵/۰ و آزمون کرویت بارتلت^۱ برابر با ۷۲۳/۲۱۳ بود که در سطح ۱/۰۰۰ معنادار بود و از وجود

روش
روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود که در آن رابطه بین متغیرها در قالب مدل سازی معادلات ساختاری^۱ بررسی شد. کنجدکاوی به عنوان متغیر برون‌زا، خلاقیت فردی متغیر واسطه‌ای و بهزیستی روان‌شناختی و افسرددگی متغیر درون‌زا در نظر گرفته شدند. جامعه آماری پژوهش شامل دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز در سال تحصیلی ۹۴-۹۵ بود که از این میان ۴۰۰ نفر به صورت نمونه‌برداری تصادفی خوش‌های چند مرحله‌ای و به کمک سه واحد نمونه‌برداری دانشکده، رشته و سال ورودی انتخاب شدند. پس از حذف پرسشنامه‌های مخدوش، پاسخ‌های ۳۹۱ نفر بررسی شد. دامنه سنی آزمودنی‌ها ۱۸-۳۰ سال، میانگین سنی ۲۱/۸۷ و انحراف استاندارد ۲/۱۱ بود. ۴۹/۳۲ درصد نمونه (۱۹۳ نفر) را دانشجویان پسر و ۵۰/۶۸ درصد نمونه (۱۹۸ نفر) را دانشجویان دختر تشکیل می‌دادند. در این پژوهش از ابزارهای زیر استفاده شد.
مقیاس کنجدکاوی^۲ (کاشدان، رز و فینچام، ۲۰۰۴). این مقیاس خودگزارش‌دهی و شامل ۷ ماده است که در طیف هفت درجه‌ای لیکرت (از اصلاً صدق نمی‌کند «یک» تا کاملاً

1. Structural Equation Modeling (SEM)
2. Curiosity Scale

3. exploration
4. absorption

5. Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy

عوامل شش گانه پذیرش‌خود، هدفمندی در زندگی، رشد شخصی، داشتن ارتباط مثبت با دیگران، تسلط بر محیط و استقلال عمل به ترتیب ۷۱، ۷۰، ۷۸، ۷۷، ۷۰ و ۷۸٪. گزارش کردند. همچنین در پژوهش مرادی، باقرپور، حسنوند و رضاپور (۱۳۹۵) روایی و اعتبار مقیاس مطلوب گزارش شد. در پژوهش حاضر، اعتبار مقیاس با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۸۵٪ به دست آمد. شاخص‌های برازش به دست آمده از تحلیل عامل تأییدی ($GFI=0.94$ ، $CFI=0.94$ ، $AGFI=0.92$ ، $RMSEA=0.03$) نیز برازنده‌گی مناسب الگو با داده‌ها را تأیید کرد.

سیاهه افسردگی^۵ (بک و دیگران، ۱۹۸۸). سیاهه افسردگی بک (BDI-II)، یک شاخص خودگزارش‌دهی و دارای ۲۱ ماده است که نشانه‌های افسردگی را در یک مقیاس چهار درجه‌ای (صفر تا سه) می‌سنجد. این سیاهه، ابزاری معتبر برای سنجش شدت نشانه‌های افسردگی در نمونه‌های بالینی و غیربالینی است. این سیاهه متشکل از دو عامل نشانه‌های افسردگی (۱۹۸۸) شناختی-عاطفی و بدنی است. بک، استیر و گاربین (۱۹۸۸) ضمن تأیید روایی ابزار، همسانی درونی مقیاس را برحسب ضرایب آلفای کرونباخ از ۰.۹۲ تا ۰.۹۶ و ضریب بازآزمایی آن را ۰.۴۸ تا ۰.۸۶ گزارش کردند. این سیاهه در تعدادی از فرهنگ‌ها ترجمه و اعتباریابی شده است (کاپسی، اولسو، تارک‌کاپار و کاراولگلان، ۲۰۰۸؛ ال‌موسوي، ۲۰۰۱). کاپسی و دیگران (۲۰۰۸) نشان دادند که شاخص‌های برازنده‌گی مدل‌های دو عاملی برای نمونه‌های بالینی و غیربالینی برازش دارد. رجبی و کارجوکسمایی (۱۳۹۱) با مطالعه نمونه ایرانی متشکل از ۴۶۸ دانشجو، ویژگی‌های روان‌سنجی این ابزار را بررسی کردند. تحلیل عاملی حاکی از وجود دو عامل شناختی-عاطفی و بازخورد منفی-نشانه‌های بدنی در این نمونه بود. همچنین ضرایب اعتبار برای کل ماده‌ها برابر با ۰.۸۶ و عامل‌های شناختی-عاطفی و بازخورد منفی-نشانه‌های بدنی به ترتیب برابر ۰.۸۴ و ۰.۷۸ بود. ضریب همبستگی بین نمره کل با عوامل ذکر شده به ترتیب ۰.۹۰ و ۰.۹۵ محسوبه شد و شاخص‌های برازش مدل دو عاملی مطلوب ارزیابی شد. در پژوهش مرادی و چراغی (۱۳۹۴) نیز روایی و اعتبار سیاهه

شواهد کافی برای انجام تحلیل عاملی حکایت داشت. همچنین نمودار سنتگریزه^۶ و مقادیر ارزش‌های بالاتر از یک نیز نشان داد که دو عامل اکتشاف و جذب (هر کدام ۳ ماده) قابل استخراج است. بار عاملی ماده‌ها بین ۰/۳۶ تا ۰/۷۴ بود. در مجموع، ۶ ماده مذکور توانستند ۴۲ درصد واریانس مقیاس را تبیین کنند. لازم به ذکر است که ماده چهارم به علت بار عاملی ضعیف، زیرمجموعه هیچ‌کدام از زیرمقیاس‌ها قرار نگرفت و حذف شد. اعتبار مقیاس با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۷۱ به دست آمد. شاخص‌های برازش به دست آمده از تحلیل عامل تأییدی ($GFI=0.95$ ، $CFI=0.93$ ، $AGFI=0.92$ ، $RMSEA=0.04$) نیز برازنده‌گی مناسب الگو با داده‌ها را تأیید کرد.

مقیاس خلاقیت فردی^۳ (ربتیزچک، ۱۹۹۸). این مقیاس، خودگزارش‌دهی ۹ ماده‌ای با طیف لیکرت پنج درجه‌ای (از کاملاً درست تا کاملاً نادرست) است. اعتبار ابزار با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۰ تا ۰/۹۰ و ضریب بازآزمایی آن ۰/۷۳ تا ۰/۸۴ گزارش شده است. همچنین روایی همگرا و واگرای مقیاس مطلوب ارزیابی شده است (ربتیزچک، ۱۹۹۸). اعتبار مقیاس در نمونه ایرانی برابر با ۰/۷۱ و روایی آن نیز مطلوب گزارش شد (مرادی‌سروش، ۱۳۸۸). در این پژوهش اعتبار مقیاس با استفاده از روش آلفای کرونباخ، ۰/۷۲ به دست آمد. شاخص‌های برازش به دست آمده از تحلیل عامل تأییدی ($GFI=0.98$ ، $CFI=0.97$ ، $AGFI=0.96$ ، $RMSEA=0.02$) نیز برازنده‌گی مناسب الگو با داده‌ها را تأیید کرد.

مقیاس بهزیستی روان‌شناختی^۴ (ریف، ۱۹۸۹). این مقیاس خودگزارش‌دهی با ۸۴ ماده شش بعد پذیرش خود، هدفمندی در زندگی، رشد شخصی، داشتن ارتباط مثبت با دیگران، تسلط بر محیط و استقلال عمل را ارزیابی می‌کند. ماده‌های مقیاس بر اساس طیف لیکرت هفت درجه‌ای از کاملاً مخالف «یک» تا کاملاً موافق «هفت» نمره‌گذاری می‌شود. روایی و اعتبار این ابزار در پژوهش‌های مختلف مناسب گزارش شده است. برای مثال دایرونک (۲۰۰۵) همسانی درونی زیرمقیاس‌ها را مناسب و آلفای کرونباخ آنها را بین ۰/۹۰ تا ۰/۹۷ گزارش کرده است. بیانی، محمدکوچکی و بیانی (۱۳۸۷)، نیز ضرایب اعتبار برای نمره کل را ۰/۸۲ و برای

در جدول ۱ آمده است. با توجه به نتایج این جدول، بین کنجدکاوی با خلاقیت فردی و بهزیستی روان‌شناختی رابطه مثبت، و بین کنجدکاوی با افسردگی ارتباط منفی وجود دارد. همچنین بین خلاقیت فردی با بهزیستی روان‌شناختی و افسردگی به ترتیب رابطه مثبت و منفی معنادار ملاحظه می‌شود. در نهایت ارتباط متغیرهای وابسته پژوهش یعنی بهزیستی روان‌شناختی و افسردگی منفی معنادار به دست آمد. بنابراین فرضیه اول، دوم و سوم پژوهش مورد تأیید قرار گرفت.

مطلوب گزارش شد. در این پژوهش اعتبار کل سیاهه با استفاده از روش آلفای کرونباخ، $\alpha=0.96$ و برای ابعاد شناختی-عاطفی و بازخورد منفی-نشانه‌های بدنی به ترتیب $\alpha=0.93$ و $\alpha=0.95$ محاسبه شد. همچنین شاخص‌های به دست آمده از تحلیل عامل تأییدی ($RMSEA=0.08$, $CFI=0.91$, $GFI=0.97$) برآنده‌گی مناسب الگو با داده‌ها را تأیید کرد.

یافته‌ها

میانگین، انحراف استاندارد و همبستگی متغیرهای پژوهش

جدول ۱

میانگین، انحراف استاندارد و همبستگی متغیرهای پژوهش					
متغیرها	M	SD	۱	۲	۳
۱. کنجدکاوی	۲۳/۶۶	۳/۵۷	-	-	-
۲. خلاقیت فردی	۳۴/۶۳	۴/۰۸	.۰/۴۳***	-	-
۳. بهزیستی روان‌شناختی	۵۸/۲۵	۶/۵۶	.۰/۴۸**	.۰/۴۲**	-
۴. افسردگی	۲۵/۲۶	۱۴/۱۴	-.۰/۱۴*	-.۰/۴۱**	-.۰/۳۸**

* $P<0.05$ ** $P<0.01$

وابسته، خطی و معنادار است ($R^2=0.21$, $P<0.0001$). در گام سوم، نتایج آزمون رابطه هم‌خطی^۱، نشان از عدم رابطه هم‌خطی بین متغیرهای مستقل پژوهش داشت (جدول ۲). در گام چهارم، مقدار آزمون دوربین-واتسون^۲ ($1/98$) نیز استقلال مشاهدات را تأیید کرد و در گام نهایی، داده‌ها فاقد مقادیر پرتو تشخیص داده شد.

پیش از ارزیابی الگوی پیشنهادی با استفاده از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری، مفروضه‌های استفاده از این روش آزمون شد. برای این منظور، در گام اول، نرمال بودن توزیع داده‌ها با استفاده از روش‌های تشخیص عددی بررسی شد که نشان از توزیع متقاضان داده‌ها داشت. در گام دوم، مفروضه خطی بودن مورد ارزیابی قرار گرفت که مشخص شد ساخت رابطه بین متغیرهای مستقل و

جدول ۲

آزمون رابطه هم‌خطی متغیرهای پژوهش

متغیرها	آماره تولرنس	عامل تورم واریانس	ارزش ویژه	شاخص وضعیت
کنجدکاوی	.۰/۸۹	۱/۱۲	۴/۲۱	۷/۲۵
خلاقیت فردی	.۰/۸۹	۱/۱۲	۳/۶۹	۸/۹۹

پژوهش را معنادار دانست.

همچنین، برای بررسی برآشش مدل از شاخص‌های مجدول خی (χ^2), نسبت (χ^2/df), شاخص برآنده‌گی^۳، شاخص برآنده‌گی تعديل یافته^۴، برآنده‌گی افزایشی^۵، برآنده‌گی مقایسه‌ای^۶ و ریشه دوم واریانس خطای تقریب^۷ استفاده شد که با توجه به مقادیر در جدول ۴ همگی در سطح مناسب بودند. برای کسب برآنده‌گی بهتر، بر اساس اندازه‌های پیشنهادی

بعد از تأیید رعایت مفروضه‌های استفاده از روش سازی معادلات ساختاری، این روش برای ارزیابی الگوی علی پیشنهادی به کار گرفته شد. برای تعیین کفايت برآنده‌گی الگوی پیشنهادی با داده‌ها، ترکیبی از شاخص‌های برآنده‌گی مورد استفاده قرار گرفت. در جدول ۳، ضرایب استاندارد مسیرهای مستقیم الگو آمده است. با توجه به سطوح معناداری می‌توان تمام روابط مستقیم الگوی

1. collinearity

5. Incremental Fit Index (IFI)

2. Durbin-Watson

6. Comparative Fit Index (CFI)

3. Goodness of Fit Index (GFI)

7. Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)

4. Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI)

برازش، شاخص برازنده‌گی تعديل‌یافته، برازنده‌گی افزایشی، برازنده‌گی مقایسه‌ای و ریشه دوم واریانس خطای تقریب، به ترتیب ۳/۵۷، ۰/۹۷، ۱، ۱ و ۰/۰۰ به دست آمد.

با اتصال خطای بهزیستی روان‌شناختی با افسردگی، مقادیر شاخص‌های برازش بهبود یافت. بنابراین، در الگوی نهایی، شاخص‌های محدود خی، نسبت خی دو به درجه آزادی، شاخص

جدول ۳

ضرایب و سطح معناداری مسیرهای مستقیم الگو

T	SE	β	مسیرهای مستقیم
۶/۷۴	۰/۰۶	۰/۴۵	خلاقیت فردی
۳/۹۲	۰/۰۸	۰/۳۳	بهزیستی روان‌شناختی
-۶/۱۶	۰/۲۵	-۰/۵۳	افسردگی

جدول ۴

برازش الگوی پیشنهادی و نهایی با داده‌ها بر اساس شاخص‌های برازنده‌گی

RMSEA	CFI	IFI	AGFI	GFI	χ²/df	df	χ²	الگو
۰/۱۲	۰/۹۴	۰/۹۴	۰/۸۶	۰/۹۷	۶/۹۶	۹	۴۱/۶۱	پیشنهادی
۰/۰۰۰	۱	۱	۰/۹۷	۱	۰/۵۹	۲	۳/۵۷	نهایی

حاکی از قرار نگرفتن صفر در این فاصله‌ها و معناداری تمامی مسیرهای غیرمستقیم این مدل است.

برای تعیین معناداری روابط واسطه‌ای از روش بوت‌استریپ پریچرز و هیز (۲۰۰۸) استفاده شد. فاصله‌های اطمینان جدول ۵

جدول ۵

نتایج بوت استریپ برای مسیرهای غیرمستقیم

متغیر	داده‌ها	بوت	سوگیری	استاندارد	خطای	سطح اطمینان ۹۵ درصد	حد بالا	حد پایین
کنجدکاوی ← خلاقیت فردی ← بهزیستی روان‌شناختی	۰/۱۵۰۲	۰/۱۵۲۲	۰/۰۰۲۰	۰/۰۴۹۳	۰/۰۶۴۹	۰/۰۵۷۹	۰/۰۲۵۷۹	۰/۰۶۴۹
کنجدکاوی ← خلاقیت فردی ← افسردگی	-۰/۶۸۵۱	-۰/۶۸۲۹	-۰/۰۰۲۲	۰/۱۵۴۵	-۰/۰۲۵۱	-۰/۴۱۹۴	-۰/۰۲۵۱	-۰/۰۴۱۹۴

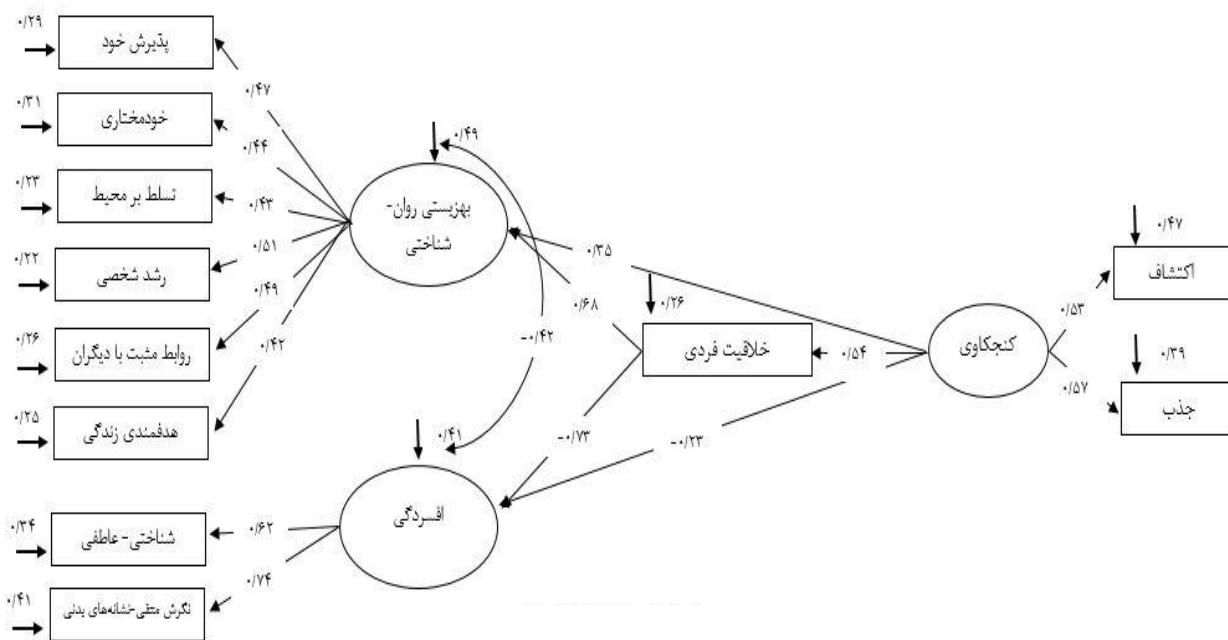
در نهایت، به منظور بررسی نقش تعديل‌کنندگی جنس، نمره‌های دختران و پسران در متغیرهای پژوهش به وسیله آزمون *t* برای گروه‌های مستقل مقایسه شدند. که نتایج در جدول ۶ گزارش شده است.

برای درک روش‌تر روابط بین متغیرهای مدل، مسیرهای مدل برازش یافته به همراه ضرایب معناداری استاندارد شده و خطای استاندارد متغیرهای مدل در شکل ۲ نمایش داده شده است.

جدول ۶

مقایسه دانش‌آموزان دختر و پسر بر اساس میانگین نمره‌های در متغیرهای پژوهش

متغیر	دختر				پسر				Sig	T	Df
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD			
کنجدکاوی	۲۳/۹۴	۳/۴۹	۲۳/۲۸	۳/۶۵	۰/۷۸	۰/۴۴	۰/۷۸	۹۷			
خلاقیت فردی	۴/۰۶	۴/۰۵	۳۴/۰۶	۳۵/۲۰	۱/۴۱	۰/۱۶	۱/۴۱	۹۸			
بهزیستی روان‌شناختی	۵۷/۹۰	۶/۵۸	۵۸/۶۰	۶/۵۹	۰/۵۳	۰/۵۹	۰/۵۳	۹۸			
افسردگی	۲۵/۸۱	۳/۹۵	۲۴/۹۰	۳/۵۳	۰/۳۲	۰/۷۵	۰/۳۲	۹۷			



شکل ۲. مدل نهایی پژوهش

۲۰۰۹). همچنین مطابق نظریه مستند مهارگری سلامت (راتر، ۱۹۶۶)، سلامت روان‌شناختی فرد تحت تأثیر باورهای اوست. به عبارت دیگر، اگر سلامت روانی خود را تحت مهار عوامل درونی بداند از بهزیستی بالاتر و پایدارتری برخوردار خواهد بود. در مقابل باور فرد مبنی بر اینکه بهزیستی‌اش وابسته به عوامل بیرونی از جمله دیگران، بخت یا شansas است، بر پایداری و ارتقای بهزیستی روان‌شناختی وی تأثیر منفی می‌گذارد.

بر اساس این نظریه‌ها، باورهای افراد در ترغیب آن‌ها به جستجوی روابط و اطلاعات تازه اثربخش است. افراد کنجدکاو نسبت به افراد عادی، فعال‌ترند و بازخورد خوشبینانه‌تری نسبت به کار، تحصیل و درآمیزی با ابهامات زندگی دارند. کنجدکاوی با ارتقای عملکرد فرد (ربو و کالاهان، ۲۰۰۴) به سازگاری بهتر او با محیط کمک می‌کند (هریسون و دیگران، ۲۰۱۱). به عبارت دیگر، افراد با سطح کنجدکاوی بالا برانگیخته می‌شوند تا به وضعیت خود و محیط بیرونی‌شان سرو سامان بدهند و به شکل نوآورانه‌ای رفتار کنند (هریسون و دیگران، ۲۰۱۱). افراد نوآور و خلاق نیز در رویارویی با نامالایمات و مشکلات زندگی، به جای انزوا و پذیرش درمانگی، به دنبال راهی برای حل مشکل یا خروج از وضعیت پیش‌آمده هستند. غلبه بر مشکل، ضمن تقویت باور مبنی بر توانمندی بر ابعاد درونی، بیرونی و

نتایج جدول ۶ نشان می‌دهد که بین دانشجویان دختر و پسر در متغیرهای پژوهش تفاوت معنادار وجود ندارد.

بحث

هدف این پژوهش شناخت رابطه کنجدکاوی با بهزیستی روان‌شناختی و افسردگی با در نظر گرفتن نقش واسطه‌گری خلاقیت فردی بود. یافته‌های به دست آمده ضمن تأیید فرضیه‌ها نشان داد مدل نهایی پژوهش برآش بسیار مطلوب دارد. بر این اساس می‌توان گفت خلاقیت فردی قادر است بین کنجدکاوی با بهزیستی روان‌شناختی و افسردگی نقش واسطه‌ای ایفا کند. به عبارت دیگر، می‌توان اظهار کرد خصیصه‌های شناختی مثل کنجدکاوی و خلاقیت بر وضعیت سلامت روان‌شناختی افراد تأثیر دارد. البته در این پژوهش، خلاقیت فردی توانست ارتباط کنجدکاوی با بهزیستی و افسردگی را واسطه‌گری کند. به این معنی که بخشی از تأثیر کنجدکاوی بر بهزیستی روانی و افسردگی از طریق خلاقیت فردی و به شکل غیرمستقیم است.

طبق نظریه فعالیت (نوگارتون، ۱۹۶۴)، برخورداری از بهزیستی روان‌شناختی منوط به ایجاد و نگهداری فعل روابط و مشارکت مستمر در تعامل‌های مهم با محیط پیرامون است (آشناخ،

تریبیتی و بهداشتی مشابهی را برای دانشجویان دختر و پسر در دانشگاه پیاده می‌کنند. همچنین دوری دانشجویان از خانواده‌هایشان و استفاده از فضای خوابگاه، باعث نزدیک شدن هرچه بیشتر دانشجویان به یکدیگر می‌شود و آنان را به سمت ایجاد محیط صمیمی و سرشار از بهزیستی سوق می‌دهد.

یافته‌های این پژوهش از چند جنبه قابل استناد است: نخست این که بهزیستی روان‌شناختی که مفهومی مهم در گستره سلامت است، از وضعیت شناختی فرد تأثیر می‌پذیرد که در نوع خود یافته‌ای نو محسوب می‌شود. دوم اینکه کنجکاوی هم به شکل مستقیم و هم از طریق خلاقیت فردی قادر به پیش‌بینی بهزیستی روان‌شناختی و افسردگی است. یافته‌های پژوهش حاضر باید در بافت محدودیت‌های آن نیز تفسیر شود. اجرای پژوهش در گروه دانشجویان، تعمیم نتایج آن را به سایر گروه‌های جامعه با احتیاط مواجه می‌سازد.

منابع

- بیانی، ع. محمدکوچکی، ع. و بیانی، ع. (۱۳۸۷). روایی و اعتبار مقیاس بهزیستی روان‌شناختی ریف. مجله روان‌پژوهشی و روان‌شناسی پالینی، ۱۴(۲)، ۱۵۱-۱۴۶.
- پیوسته‌گر، م. دستجردی، ا. و دهشیری، غ. (۱۳۸۹). رابطه خلاقیت و بهزیستی ذهنی در دانشجویان. مجله علوم رفتاری، ۳(۲)، ۲۱۳-۲۰۷.
- رجیبی، غ. و کارجوکسمایی، س. (۱۳۹۱). کفایت شاخص‌های روان‌سنگی نسخه فارسی پرسشنامه افسردگی بک-ویراپش دوم (BDI-II). فصلنامه اندازه‌گیری تربیتی، ۳(۱۰)، ۱۵۷-۱۳۹.
- مرادی، م. و چراغی، ا. (۱۳۹۴). رابطه حمایت‌های اجتماعی با بهزیستی روان‌شناختی و افسردگی: نقش واسطه‌ای حرمت‌خود و نیازهای اساسی روان‌شناختی. فصلنامه روان‌شناسی تحولی: روان‌شناسان ایرانی، ۱۱(۴۳)، ۳۱۲-۲۹۷.
- مرادی، م.، باقرپور، م.، حسنوند، م. و رضاپور، م. (۱۳۹۵). نقش واسطه‌ای حرمت‌خود و عواطف مثبت و منفی در رابطه تاب‌آوری و بهزیستی روان‌شناختی. فصلنامه روان‌شناسی تحولی: روان‌شناسان ایرانی، ۱۲(۴۷)، ۳۰۵-۲۸۹.
- مرادی‌سروش، م. (۱۳۸۸). بررسی ارتباط صفات انگیزشی، سرمایه اجتماعی سازمانی و جهت‌گیری مذهبی با عملکرد شغلی کارکنان

اجتماعی عملکرد شخصی افراد تاثیر می‌گذارد، بهطوری که افراد خلاق از شغل و سلامت روان‌شناختی خود رضایت بیشتری دارند (گامبوا و دیگران، ۲۰۰۹؛ استروپا و اریکا، ۲۰۱۱؛ وانگ و لی، ۲۰۱۵). بنابراین، خلاقیت فردی شکلی از تلاش شخصی و پذیرش اسناد درونی است، به همین دلیل فردی که از نظر خلاقیت در سطح بالایی است، برتزی را بر پایه پیشرفت شخصی و پایداری با وجود دشواری‌ها و ناکامی‌ها تعریف می‌کند. در واقع، افراد خلاق همواره سعی دارند عملکرد خود را در سطح بهینه حفظ کنند (ماتا، ۲۰۰۴).

همچنین خلاقیت فردی، شخص را به ارائه رفتار فعالانه برای واکنش به شرایط و بهبود آن فرا می‌خواند (تاریس و ویلینگا-مایجر، ۲۰۱۰). از طرف دیگر، افراد خلاق از مسند مهارگری درونی سلامت برخوردارند (گامبوا و دیگران، ۲۰۰۹؛ استروفا و اریکا، ۲۰۱۱). مسند مهارگری درونی سلامت با آگاهی و بازخورد مثبت، وضعیت روان‌شناختی رشدیافته، رفتارهای بهداشتی و بهزیستی روانی همراه و همگام است. افراد برخوردار از این مسند باور دارند که وضعیت سلامت‌شان در گرو اعمال آن‌هاست. بنابراین با به کارگیری خلاقیت خود، به اتخاذ راهکارهای خلاقانه در ارتفاعی بهزیستی خویش و حذف شرایط تنیدگی‌زا یا مهار آن می‌پردازند. در مجموع، هم نتایج روابط مستقیم با یافته‌های ریو و کالاهان (۲۰۰۴)، گامبوا و دیگران (۲۰۰۹)، استروپا و اریکا (۲۰۱۱)، هریسون و دیگران (۲۰۱۱) وانگ و لی (۲۰۱۵) همخوانی دارد و هم مدل نهایی پژوهش با پژوهش‌هایی که نشان داده‌اند کنجکاوی با خلاقیت فردی رابطه مثبت دارد (وانگ و جی، ۲۰۱۵) و خلاقیت فردی نیز با بهزیستی روان‌شناختی ارتباط مثبت معنادار (هریسون و دیگران، ۲۰۱۱؛ وانگ و جی، ۲۰۱۵) و با تنیدگی، افسردگی و فرسودگی رابطه منفی دارد (گرینگلاس، ۲۰۰۵؛ سول و مایر، ۲۰۰۹؛ تراپس و ویلینگا-مایجر، ۲۰۱۰؛ وانگ و جی، ۲۰۱۵)، هماهنگ است.

در خصوص نقش تعدیل‌کننده جنس، نتایج نشان داد بین دانشجویان دختر و پسر در متغیرهای پژوهش، تفاوت معنادار وجود ندارد. شاید بتوان علت این امر را به شرایط یکسان در دانشگاه نسبت داد. متولیان دانشگاه عموماً برنامه‌های آموزشی،

- Fay, D., & Michael, F. (2001). The concept of personal initiative: An overview of validity studies. *Human Performance, 14*(1), 97-124.
- Gamboa, J. P., Gracia, F., Ripoll, P., & Peiro, J. M. (2009). Employability and personal initiative as antecedents of job satisfaction. *The Spanish Journal of Psychology, 12*(2), 632-640.
- Greenglass, E. R. (2005). Proactive coping, resources and burnout: Implications for occupational stress. In A. G. Antoniou & C. L. Cooper (Eds.), *Research companion to organizational health psychology* (pp. 503–515). London, UK: Edward Elgar.
- Harrison, S. H., Sluss, D. M., & Ashforth, B. E. (2011). Curiosity adapted the cat: The role of trait curiosity in newcomer adaptation. *Journal of Applied Psychology, 96*(1), 211-220.
- Jovanovic, V., & Dragana, B. (2012). Did curiosity kill the cat? Evidence from subjective well-being in adolescents. *Personality and Individual Differences, 52*(3), 380-384.
- Kahneman, D., Diener, E., & Schwarz, N. (1999). *Well-being: The foundations of hedonic psychology*. New York: Russell Sage Foundation.
- Kapci, E. G., Uslu, R., Turkcapar, H., & Karaoglan, A. (2008). Beck Depression Inventory II: Evaluation of the psychometric properties and cut-off points in a Turkish adult population. *Depression and Anxiety, 25*, 104-110.
- Kashdan, T. B., & Steger, M. F. (2007). Curiosity and pathways to well-being and meaning in life: Traits, states, and everyday behaviors. *Motivation and Emotion, 31*(3), 159-173.
- Jovanovich, V., & Dragana, B. (2012). Did curiosity kill the cat? Evidence from subjective well-being in adolescence. *Personality and Individual Differences, 53*, 629-643.
- مراکز تولیدی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد روان‌شناختی عمومی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه محقق اردبیلی.
- Achenbaum, W. A. (2009). A met historical perspective on theories of aging. In V. L. Bengtson, D. Gans, N. M. Putney & M. Silve, *Handbook of theories of aging* (2nd ed., pp. 25-38). New York: Springer.
- Alloy, L. B., Abramson, L. Y., Keyser, J., Gerstein, R. K., & Sylvia, L. G. (2008). Negative cognitive style. In K. S. Dobson, & D. J. A. Dozois (Eds.), *Risk factors in depression* (pp. 237-262). San Diego, CA, US: Elsevier Academic Press.
- Al-Musawi, N. M. (2001). Psychometric properties of the Beck Depression Inventory-II with University students in Bahrain. *Journal of Personality Assessment, 77*, 568-579.
- Beck, A. T., Steer, R. A., & Brown, G. K. (1966). *Beck Depression Inventory 2nd Edition Manual*. The Psychological Corporation, San Antonio.
- Beck, A., Steer, R., & Garbin, M. (1988). Psychometric properties of the Beck Depression Inventory: Twenty-five years of evaluation. *Clinical Psychology Review, 8*(1), 77-100.
- Burns, R. A., & Machin, M. A. (2010). Identifying gender differences in the independent effects of personality and psychological well-being on two broad affect components of subjective well-being. *Personality and Individual Differences, 48*, 22-27.
- Čavojova, V., & Sollar, T. (2007). The Curiosity and Exploration Inventory: Structure and reliability. *Studies Psychological, 49*(1), 89-100.
- Dierendonck, D. (2005). The construct validity of Ryff Scale of Psychological Well-Being its extension with spiritual well-being. *Personality and Individual Differences, 36*, 629-643.

- Depression and everyday social interaction. *Journal of Personality and Social Psychology*, 67, 1101-1111.
- Park, N., Peterson, C., & Seligman, M. E. P. (2004). Strengths of character and wellbeing. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 23(5), 603-619
- Pemberton, R., & Wainwright, T. (2014). The end of mental illness thinking? *International Journal of Clinical and Health Psychology*, 14, 216-220.
- Peterson, C., Ruch, W., Beermann, U., Park, N., & Seligman, M. E. P. (2007). Strengths of character orientations to happiness, and life satisfaction. *Journal of Positive Psychology*, 2, 149-156.
- Piaget, J., & Inhelder, B. (1993). Psychologia diet'a. Bratislava: SOFA. Style. In K. S. Dobson, & D. J. A. Dozois (Eds.), *Risk factors in depression* (pp. 237-262). San Diego, CA, US: Elsevier Academic Press.
- Preacher, K. J., & Hayes, A. F. (2008). Spss macro multiple mediation written by Andrew, F., & Hayes, A. F. The Ohio state university. <http://www.comm.ohio-state.edu/ahayes/>.
- Reio, J. T. G., & Callahan, J. L. (2004). Affect, curiosity, and socialization-related learning: A path analysis of antecedents to job performance. *Journal of Business and Psychology*, 19(1), 3-22.
- Robitschek, C. (1998). Personal growth initiative: The construct and its measure. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 30, 183-198.
- Ryff, C. D. (1989). Happiness is everything or is it? Explorations on the meaning of psychological wellbeing. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57, 1069-1081.
- scents. *Personality and Individual Differences*, 52(3), 380-384.
- Kashehdan, T. B., Rose, P., & Fincham, F. D. (2004). Curiosity and exploration: Facilitating positive subjective experience and personal growth opportunities. *Journal of Personality Assessment*, 82 (3), 291-305.
- Kessler, R. C., Berglund, P., Demler, O., Jin, R., & Walters, E. E. (2005). Lifetime prevalence and age of onset distributions of DSM-IV disorders in the national comorbidity survey replication. *Archives of General Psychiatry*, 62 (6), 593-602.
- Loewenstein, G. (1994). The psychology of curiosity: A review and reinterpretation. *Psychological Bulletin*, 116(1), 75-98.
- Maslow, A. (1970). *Motivation and personality*. New York: Harper and Row.
- Masten, A. S. (2014). Invited commentary: Resilience and positive youth development frameworks in developmental science. *Journal of Youth and Adolescence*, 43, 1018-1024.
- Matha, K. R. (2004). Examining the relationships between motivational traits and counterproductive work behaviors. *M.A thesis Graduate Faculty of the Louisiana State University*.
- Megan, E. B., & Trent, A. P. (2011). Psychological well-being and the body dissatisfaction-bulimic symptomatology relationship: An examination of moderators. *Eating Behaviors*, 12, 233-241.
- Nezlek, J. B., Hampton, C. P., & Shean, G. D. (2000). Clinical depression and day-to-day social interaction in a community sample. *Journal of Abnormal Psychology*, 109, 11-19.
- Nezlek, J. B., Imbrie, M., & Shean, G. D. (1994).

- exploratory behavior. In H. F. O'Neil, Jr. & M. Drillings (Eds.), *Motivation: Theory and research*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Stroppa, C., & Erika, S. (2011). International assignments: The role of social support and personal initiative. *International Journal of Intercultural Relations*, 35(2), 234-245.
- Taris, T. W., & Wielenga-Meijer, E. G. (2010). Workers' personal initiative as a moderator of the relations between job characteristics and well-being. *Psychological Reports*, 107(1), 255-264.
- Voss, H. G., & Keller, H. (1983). *Curiosity and exploration: Theories and results*. New York: Academic Press.
- Wang, H., & Li, J. (2015). How trait curiosity influences psychological well-being and emotional exhaustion: The mediating role of personal initiative. *Journal of Personality and Individual Differences*, 75, 135-140.
- Wright, T. A., & Walton, A. P. (2003). Affect, psychological well-being and creativity: Results of a field study. *Journal of Business and Management*, 62, 55-73.
- Wu, C., & Parker, S. K. (2012). The role of attachment styles in shaping proactive behavior: An intra-individual analysis. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 85(3), 523-530.
- Ryff, C. D. (1995). Psychological well-being in adult life. *Current Directions in Psychological Science*, 4, 99-104.
- Ryff, C. D., & Singer, B. H. (2006). Best news yet on the six-factor model of well-being. *Social Science Research*, 35, 1103-1119.
- Ryff, C. D., Singer, B. H., & Love, G. D. (2004). Positive health: Connecting well-being with biology. *Philosophical Transactions of the Royal Society of London*, 359, 1383-1394.
- Silvia, P. J. (2005). What is interesting? Exploring the appraisal structure of interest. *Emotion*, 5, 89-102.
- Silvia, P. J. (2008). Appraisal components and emotion traits: Examining the appraisal basis of trait curiosity. *Cognition and Emotion*, 22, 94-113.
- Snyder, C. R., & Lopez, S. L. (2002). *The handbook of positive psychology*. New York: Oxford University Press.
- Sohl, S. J., & Moyer, A. (2009). Refining the conceptualization of an important future oriented self-regulatory behavior: Proactive coping. *Personality and Individual Differences*, 47(2), 139-144.
- Solíbarra-Rovillard, M., & Kuiper, N. A. (2011). Social support and social negativity findings in depression: Perceived responsiveness to basic psychological needs. *Clinical Psychology Review*, 31, 342-352.
- Spielberger, C. D., & Starr, L. M. (1994). Curiosity and